

ALLES EN NIETS

.

een productie van

Leentje Vandenbussche
&
Mokum Productions

.

BIJ DE TIJD

Het werk van Leentje Vandenbussche

Namens Wouter Hillaert

Wat is hedendaagse kunst? Kunstfilosoof Boris Groys biedt in zijn essay 'Comrades of time' een verrassend simpel antwoord: hedendaags is die kunst die ons eigentijdse aanvoelen van 'het heden' weet te vangen. Dat heden zien we anno 2010 helemaal anders dan pakweg de modernisten, voor wie 'het nu' enkel zin had als een doorgang naar een stralende toekomst. Voor futuristen of communisten moest de tijd vooruit, met direct strevende actie. Vandaag daarentegen ziet Groys vooral twijfel, aarzeling en onzekerheid. 'We willen onze beslissingen en acties voortdurend uitstellen, om meer tijd te hebben voor analyse, reflectie, beschouwing. En dat is precies wat het 'hedendaagse' is: een uitgelengde, mogelijks zelfs oneindige periode van uitstel.' Volgens Groys wentelen we ons in een eeuwig nu, en laten we later liever later zijn. Ook kunstenaars of politici denken nog zelden utopisch. In België zegt de aanslepende regeringsvorming alles. Het toekomstloze heden is ons alles en ons niets. De vroegste uiting van dat hedendaagse gevoel van permanent heden is zeker het toneelwerk van Samuel Beckett. Niet toevallig schreef de Ier *Wachten op Godot* al in 1948: zopas had de Tweede Wereldoorlog het failliet van het hele modernistische vooruitgangsgeloof desastreus duidelijk gemaakt. Becketts personages streven niet langer vooruit, ze herkauwen hun huidige toestand. Niet actie is hun motor, maar beschouwing zonder gericht doel. Ook de verlossing uit die impasse wordt voortdurend uitgesteld.

*Het toekomstloze heden is
ons alles en ons niets.*

Precies dat maakt *Wachten op Godot* zo eigentijds, een aanvoelen dat in 2009 trouwens mooi werd bevestigd toen de lezers van het Nederlandse theatertijdschrift TM net deze klassieker

verkozen tot 'beste toneelstuk aller tijden'. Estragon en Vladimir staan vastgeworteld in een eeuwig herhaald heden.

In de ruimte

Ook Leentje Vandenbussche liet zich sterk inspireren door Becketts oeuvre. *Niets*, het eerste deel van haar dubbelluik *Alles en Niets*, fundeerde zich expliciet op *Wachten op Godot* en werd gelanceerd op 13 april 2006, precies honderd jaar na Becketts geboortedag in Dublin. Het concept van deze publieke performance was even simpel als vervreemdend: op de Gentse Korenmarkt werden een twintigtal 'wachters' neergepoot, onbeweeglijke en onbewogen mannen in een schijnbaar toevallig, maar strak geconcipieerd gelid. De directe impact op de koopstroom richting Veldstraat was verbazend effectief. Sommige passanten schrokken zich een hoedje en snelden in een boog om dit levende wassenbeeldenmuseum heen, anderen hielden net stil om het nader te bekijken. Blijkbaar werkt collectief stilstaan ontwrichtend. Socioloog Rudi Laermans had het daar ooit over in een essay rond hangjongeren op straat: niet zozeer hun groepsidentiteit zou een onveiligheidsgevoel creëren, wel dat ze niet bewegen. 'Het is de regel dat stoepen, pleinen of andere openbare ruimten in het teken staan van mobiliteit, beweging, niet-stilstand. (...) Het is cultureel verboden om permanent of tijdelijk een toefje stoep tot verblijfplaats uit te roepen.'

Die openbare ruimte is belangrijk in het jonge oeuvre van Vandenbussche. Niet alleen als schoot voor 'het echte leven', maar ook als ruimtelijk gegeven op zich. *Wachten*, stilhouden, 'nietsen' is niet enkel een uitstel in de tijd, maar ook een 'verblijven': een verhouding tot de geldende ruimte. Waar het modernisme getekend werd door het idee van een doorgaande lijn (met de snelweg als een van zijn opvallendste realisaties), zet *Niets* op die lijn een vet punt. Letterlijk: Vandenbussche voert een obstructie uit op

de doorgaande stroom, als een (mentale) dam in een rivier. Nog duidelijker werd dat toen ze *Niets* die zomer heruitvoerde op Theater Aan Zee, op de middenberm van de brede laan die in Oostende uitkomt op het Kursaal. Een stukje niemandsland, uitgebraakt door de snelle vooruitgangsgedachte van koning auto, werd opnieuw ingepalmd door absolute stilstand. Het deed denken aan het scherpe brandpunt van een foto waarin een lange sluitertijd alle doorgaande beweging had herleid tot vage lijnen. Voor automobilisten moet het een *flash* geleken hebben. Voor één keer was niet stilstand de uitzondering, maar alle beweging. Heel mooi kwamen die ruimtelijke tegenstellingen samen in *Alles*, in 2010 voor het eerst uitgevoerd in Kortrijk. Was het toeval dat net auto's de kern van de performance uitmaakten? Per vier werden toeschouwers in hét twintigste-eeuwse icoon van de moderniteit gepropt, om er even buiten het verstedelijkte Kortrijk tien-vijftien rondjes mee te draaien in een landelijke *loop* van ongeveer een kilometer lang. Boerderij, heg, bosje, trosje huizen, veld. Als op een groot rond punt. Boerderij, heg, bosje, trosje huizen, veld. De doorgaande lijn, dé geometrie van de modernistische stad, werd een vicieuze cirkel, dé geometrie van het platteland met zijn eeuwige terugkeer van seizoenen, van zaaien en oogsten. Vandenbussche had een wandeling kunnen organiseren, of iedereen op een fiets zetten. Maar pas in een auto kwam haar inzet tot zijn recht: onze vrijheidsdrang naar snelle, 'voort-durende' verplaatsing aanduiden als een keuzebeperking in het permanente heden. Tegelijk werd die beperking, toen de schuivende wagenkaravaan twee keer helemaal stil kwam te staan en de autoraampjes openschoven op de totaal zwijgzame velden, een ontdekkingstocht naar een heel andere ruimtebeleving: hoeveel 'alles' er in 'hetzelfde' kan zitten. Beckett, zeg maar.

Bij de tijd

Bovenal blijft het werk van Leentje Vandenbussche natuurlijk een onderzoek naar onze pure tijdsbeleving. ‘We leven te snel, er is te veel stress’, leek ten tijde van *Niets* haar eigen kijk op de wereld. Het had iets van een open deur, op het moralistische af. Maar haar eigenlijke creatie wist die banaliteit over onze tijd net heel open te benaderen. Dat gebeurde met de kunst van Beckett: afschralen en uitkristalliseren, en net door die onmiddellijke eenvoud meer ruimte vrijmaken voor extra interpretaties. Waarop wachtten de wachters eigenlijk? In *Niets* werd Beckett een voorstel, in plaats van een impasse. Voor ‘duur’ als winst, stilstand als verrijking, ‘nietsen’ als mogelijke poort tot het Al. Dat klinkt als boeddhisme. Maar eigenlijk denkt *Niets*, zoekend naar het ultieme wachten, gewoon het permanente heden door, tot waar dat ineens alles gaat ontwrichten. Die sterke vertraging is een strategie die vandaag wel meer makers als hun maatschappelijke verzet zien: Lotte van den Berg, Kris Verdonck, Olivier Provily, Peter Verhelst... Door ‘de tijd stil te zetten’ (al wordt natuurlijk enkel de actie vertraagd), dwingen ze hun toeschouwers om méér in plaats van minder te zien. Alleen biedt Vandenbussche dit *slow food* aan haar passanten aan als een *keuze*. Tijdsbeleving, consumptie en keuzevrijheid: dat alles komt samen

gebruiken. De Ipod mildert ons gevoel van tijdverlies, en reduceert tegelijk elke overkill aan externe prikkels tot een eigen veilig universum. Leentje Vandenbussche doet in *Alles* het omgekeerde: ze stouwt de playlist van haar Ipod vol met geluidsopnames, ingelezen stukjes uit boeken, getuigenissen, eindeloze opsommingen... Elke toeschouwer kan tijdens de autorit kiezen uit tientallen tracks, waarvan sommige op hun eentje al even lang duren als de performance in haar geheel. De druk van die veelheid is enorm. Je wordt verplicht te kiezen als voor een overdadig buffet: ga je voor één fragment in zijn langzame lengte, of zap je in sneltreinvaart door alle tracks? Het is een vraag naar je levenswijze zelf. Wie op de Ipod voor de overdaad kiest, krijgt een paar veelzeggende fragmenten te horen. Terwijl buiten steeds hetzelfde plattelandchap in cirkels passeert, denken meerdere tracks net de overdaad door: een lijstje met resultaten voor de zoekterm ‘alles’ op Google, een reflectie met de titel ‘er zit een jungle in mijn hoofd’, het relaas van een man die zijn hele banale handel en wandel online documenteert... De Ipod-samenstelling probeert – als alle ambitieuze kunst – de hele wereld te vatten, maar dan in al zijn details. Serendipiteit en opsomming zijn niet enkel principes binnen bepaalde tracks, maar bepalen ook de organisatievorm van

met tracks als ‘The circle of life’, of een geluidsopname van een carroussel op de kermis. Zelfs een interview met de stuurman van een overzetboot suggereert een alternatief: je hele leven wijden aan hetzelfde, alles opgeven voor schijnbaar niets.

*Het is direct
aanschouwelijk, en heeft
door zijn interactieve opzet
een niet te onderschatten
lijfelijke impact.
Iedereen is meteen mee,
kunstliefhebber of niet.*

Voor mensen van vandaag

Nee, Boris Groys zou er geen moeite mee hebben om het werk van Leentje Vandenbussche te bestempelen als hedendaagse kunst. Hoe eenvoudig het er ook uitziet, onderhuids gaat het net veel dieper dan ‘actuele’ kunst die politiek-maatschappelijke kwesties spiegelt. *Niets* en *Alles* problematiseren onze ‘tijd’ zelf. Dat doen ze in een wederzijdse dialoog die maar weinig tweeluiken zo consistent voeren. Beide producties verhouden zich tot elkaar als leeg en vol (of vol en leeg), rijk en arm (of arm en rijk), simpel en complex (of complex en simpel). Als ying en yang, kortom. Ze vormen zelf de cirkel die ze op hun affiche uitdragen: voleindig en hol tegelijk. Daar kan je eindeloos over theoretiseren, maar dé kracht van dit dubbelwerk is zijn lage instap. Het is direct aanschouwelijk, en heeft door zijn interactieve opzet een niet te onderschatten lijfelijke impact. Iedereen is meteen mee, kunstliefhebber of niet. Om *Alles* & *Niets* te vatten, moet je alleen maar mens zijn, met een nietsig ‘van alles’-leven anno 2010.

*Hoe eenvoudig het er ook uitziet, onderhuids gaat
het net veel dieper dan ‘actuele’ kunst die politiek-
maatschappelijke kwesties spiegelt.
Niets en Alles problematiseren onze ‘tijd’ zelf.*

in de Ipod die het publiek meekrijgt in *Alles*. Want wat koopt een mens met een Ipod? De toestemming om overal te kunnen zappen, en de werkelijkheid ten allen tijde te kunnen opluisteren met een sfeer naar eigen voorkeur. Het apparaatje vult, samen met de gsm, het gat van verveling dat mensen in een consumptiemaatschappij zijn gaan ervaren bij gedwongen nietsdoen in de trein of aan de bushalte. Die opvuldwang is precies de kern van het permanente heden: dat we elk moment nuttig moeten

de Ipod zelf. Het is de organisatie van onze virtuele, postmoderne tijd *in toto*: chaotische, permanente gelijktijdigheid boven modernistische rechtlijnigheid. We denken in de breedte, niet langer in de lengte, laat staan vooruit. *Alles* maakt daarvan een erg zintuiglijke analyse, wars van elk moralisme. Wel confronteert Vandenbussche die hedendaagse tijdsbeleving bewust met de oude, premoderne opvatting van tijd: de eeuwige terugkeer. Niet alleen in de toertjes die de auto’s maken, maar ook

Alles en Niets snijdt twee heel gewone woorden aan,
in een vertrouwde publieke setting.

Toch laten de performances ons niet onberoerd.
Herkenbare situaties worden snel ongemerkt dwingend.

Een persoonlijke ervaring/ confrontatie
met de existentiële zin van alles en niets.

Drie aanvullende performances met identiteit.

Een crossover in media.

Een crossover in publiek.

Leentje Vandenbussche (Brugge, 1984) maakt performances vanuit grafische ervarings studies. Tijdens haar opleiding 3D vormgeving aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Gent heeft ze dit medium verder onderzocht en afgetast. Centrale thema's in haar werk zijn de openbare ruimte, voyeurisme en het zoeken naar een toegankelijk concept. Ze beëindigde haar opleiding in eenvoud en schoonheid met haar performance *Beckett op zijn plaats* (2006), het startschot van *Alles en Niets*. Na haar opleiding theaterwetenschappen aan de universiteit van Antwerpen heeft ze zich in *Alles* verdiept, het vervolg en sluitende luik van *Alles en Niets*. Vijf jaar na de eerste fascinatie en studie van deze onderwerpen, ging in 2010 *O* in première. Deze werd, ondanks de veelheid van het onderwerp, een sobere alles-omvattende productie. Samen met het tweede luik werd ook de aansluitende tentoonstelling van *Alles en Niets* met de grafische studies op punt gesteld.

Voor een volledig overzicht van haar werk (samenwerkingen, zijprojecten & eenmalige performances) verwijzen we u graag naar de website.

www.allesenniets.be

BECKETT OP ZIJN PLAATS

*Blikvanger in de
openbare ruimte.*
(Niets)

Het theater als haven.
(Alles)

Beckett op zijn plaats en *O* werken volgens het performance format principe. Wij bieden een (getest & goedgekeurd) skelet/format aan, dat ingevuld en vervolmaakt wordt door de eigenheid van de omgeving.

- **Niets met niets. Alles met alles.** Het onderwerp wordt aangesneden met het onderwerp zelf.
- **Niets in alles. Alles in niets.** Beide vinden plaats in een -aan hun onderwerp- "contrasterende" ruimte.
- **De realiteit vervreemd.** Eenvoudige artistieke interventies vervreemden langzaam het vertrouwde en maken plaats voor reflectie.
- **Publiek/ performer?** De performances worden quasi gereduceerd tot de ervaring van de toeschouwer an sich.
- **Individu/ collectief?** De producties zijn in eerste instantie gericht op het individu, maar het collectieve contact is steeds aanwezig en noodzakelijk voor de ervaring.
- **In essentie hetzelfde.** De basisingrediënten zijn dezelfde: er wordt niet gesproken en de tijd (horloges/gsm) worden weggestoken. Beiden staan stil bij alles. Bij de ene vanuit het geconstrueerde letterlijke stil staan, de ander vertrekt vanuit de beweging, het bezig zijn, van alles doen.

EXPO

In dialoog met de fascinatie.
(Alles en Niets)

Grafische vooronderzoeken van beide performances. Monnikenwerk waarbinnen Leentje Vandenbussche de confrontatie met het *Alles* en het *Niets* aanging. Deze worden uitsluitend tentoongesteld in aanwezigheid van de maker zelf, die de bezoekers de nodige uitleg verschaft.

Beckett op zijn plaats

.

Het is een ervaring rijker. Wachten, de stilte en dan al die beweging zien, 't is ongelooflijk. Dat zal lang blijven. De stad in beweging maar daar stilstaan en wachten, ja... fantastisch! Ik heb eruit geleerd dat we dat misschien iets meer moeten doen in ons leven. Een keer stil staan bij de dingen.

Luc Vermeulen, wachter op 'Beckett op zijn plaats'
Gent, 13 april 2006.

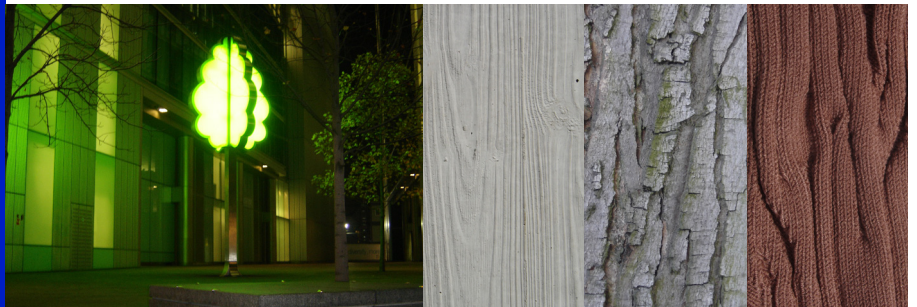
.

CONCEPT

Inspiratiebronnen

Een langdurige haat/liefde verhouding met Samuel Becketts *En attendant Godot* is de aanzet geweest van deze performance. Een verveling die telkens weer optrad bij het lezen en tegelijkertijd een blijvende fascinatie om het boek verder te lezen. Om het wachten aan de lijve te ondervinden, vertrok Leentje Vandenbussche naar Santiago De Compostela. 800 km stappen, eten en slapen in het desolate landschap van noord Spanje. “Je hebt het gevoel dat je niks doet. Je komt jezelf niet tegen, je bent je leven niet aan het reorganiseren, je stapt gewoon. Bij mijn terugkomst in België, in de normale gang van zaken, leek dat ‘niets’ doen alles voor me te betekenen. Een onbeschrijflijke, waardevolle ervaring.” Dit trachte ze te verbeelden d.m.v. een verdere studie -en experimenten van en over- het wachten.

Dit resulteerde in grafisch werk de *Hapax legomenon van Wachten op Godot* en een gebreed boomschors-motief als hoes voor een bushokje. Maar op vlak van performance, waar ze het meest affiniteiten mee heeft, bleef het wachten op het concept dat wachten op een positieve manier kon overbrengen. Uiteindelijk werden de grootse plannen steeds geabstraheerd tot enkel de essentie restte.

Beckett op zijn plaats

De mens is geen wachter. We zijn ongeduldig, we verliezen kostbare tijd, we hadden nog dit of dat kunnen doen, kortom we wachten niet graag. Het leven is kort, te kort om alles zomaar voorbij te laten gaan. Daarnaast is de maatschappelijke druk in onze samenleving enkel toegenomen. Wachten is not-done. Het impliceert niets doen, nutteloos zijn. Binnen een omgeving waar alles beter, sneller, efficiënter moet gaan, is wachten ongepast. We worden gestimuleerd het wachten te verleren en bijgevolg gaat het als snel gepaard met een schuldgevoel of schaamte.

Beckett op zijn plaats tracht op een eenvoudige manier, zonder technische middelen, een positieve blik op het wachten over te brengen. Het is een laagdrempelige performance in de openbare ruimte waardoor een willekeurig publiek het wachten kan spotten en anderzijds doet *Beckett op zijn plaats* beroep op lokale vrijwilligers om de performance uit te voeren.

De performance brengt theater niet alleen aan een ruim publiek door de specifieke openbare locaties. Maar tevens door de keuze van performers wordt er op een opmerkelijke (ongedwongen) manier aan culturele participatie gedaan. Eerst en vooral trachten we bij de zoektocht naar wachters allerlei sociale klassen, al dan niet cultureel geëngageerde personen warm te maken. Deze mix van individuen beleven de performance in groep maar ondanks de non-communicatie lijken de uren wachten een hechte band te doen ontstaan. En zitten ze na te praten alsof ze elkaar al jaren kennen. Daarnaast bereiken we een massa onbevange toeschouwers. Ze worden niet geconfronteerd met groteske theatraliteit maar een eenvoudige alledaagse opstelling van niet-acteurs en aldus

Wachten op de tram,
wachten op de espressomachine,
wachten op een brief,
wachten op een lief.
In duizend en één vormen worden we
dagelijks met wachten geconfronteerd.
Het is deel van het leven
of misschien het leven zelf.

Deze actie is de thematiek van de performance
, meer zelfs het is de performance.
Vrijwillige deelnemers worden gevraagd
om gedurende een bepaalde periode
op een bepaalde plek in de openbare ruimte
te wachten.
In een geometrisch patroon
worden ze in stilzwijgen
aan de tijd overgelaten.
Deze doorlaatbare legerformatie vormt
een schril contrast met de snelheid van het leven
waarmee honderden passanten hen kruisen.

De grenzen van theater worden
op deze spannende manier overstegen.

“Zijn het fysieke installaties die Leentje
Vandenbussche in de publieke ruimte maakt?

Zijn de figuranten die ze uitnodigt
performers of veeleer acteurs?
Maakt de toevallige voorbijganger deel uit
van de ‘voorstelling’ of van de publiek?

Enzovoort.

Boeiende vragen die bewijzen dat de
inhoudelijke thema's uit de klassieker
Wachten op Godot anno 2006 nog niets
aan relevantie hebben ingeboet
– mits ze op een hedendaagse wijze
geformuleerd worden.

En dat doet Vandenbussche:
Alles en niets tilt het wachten als handeling
op tot het discussieniveau.”

(Steven Heene, programmator TAZ)

Een performance ontwikkeld door Leentje
Vandenbussche. Voor het eerst opgevoerd
in Gent op de honderdste verjaardag van
Samuel Beckett, 13 april 2006.

–volgens hun interpretaties- mensen zoals hen. De drempel die cultuur vaak voor zijn deur legt wordt hierdoor volledig uitgeveegd. Ook worden de toeschouwers niet overrompeld door filosofische praat of conceptuitleg. Het beeld spreekt op zich.

Beckett op zijn plaats is een groepsgebeuren, een minimum van drie wachters is dan ook een vereiste om de slaagkansen van de performance te garanderen. Eerst en vooral omdat de performance opgemerkt zou worden maar ook voor de wachters die ondanks de non-communicatie het wachten als een geheim verbond samen beleven.

Het stilstaan in een wereld waar alles in beweging is brengt de wachters niet enkel tot introspectie, maar maakt hen ook bewust van de relatie met de toeschouwer. De voorbijganger wordt door het opmerkelijke beeld ook tot bevragen gedwongen. Het beeld is simpel maar ondanks de eenvoud, duidelijk een inscenering. Het theatrale kader corrumpeert de realiteit. Zo ontstaat er een gevarieerde verbale en non-verbale communicatie tussen passanten en performers en passanten onderling.

De grens tussen wachters en voorbijgangers loopt letterlijk in elkaar over. De keuze om te werken met niet-acteurs maakt de grens bijna onbestaand. Een passant die blijft wachten tot er iets gebeurd of een toeschouwer die het waagt zelf aan te sluiten.

Aan de andere kant biedt de performance de wachters de tijd om te reflecteren over het gebeuren zelf. De opgetekende ervaringen en reflecties verschillen sterk van de initiële beweegredenen tot deelname.

Archivering

Het format principe maakt dat iedere performance een andere identiteit krijgt waardoor het belang van het archiveren des te belangrijker is.

Enerzijds gebeurd dit door vooraf de tijd te nemen om het desolate leger wachters op de locatie in beeld te brengen. (Daarbij gebeurt ook de plaatsing van de wachters in alle rust. Zodat na de maaltijd en briefing de performers meteen in het gelid kunnen gaan staan.) Dit resulteert in een panoramisch boegbeeld van de performance van die welbepaalde stad en deze krijgen de deelnemers ook als bedanking.

Anderzijds archiveren we reportage-gewijs de performance zelf. Hiervoor werken we met een eigen filmteam omdat zij ervaring hebben met het secuur vastleggen van de performance. (Een opvallende foto/film opstelling schept voor de passanten een beeld dat het voor televisie is of voor een fotoreportage, en negeren de performance dan of ze trachten zich zo vlug mogelijk uit de voeten te maken.) Naast het archiveren van de performance, nemen we ook een kort interview af van de wachters. Dit resulteert in een persoonlijk gevarieerd beeld dat de sluier oplicht van wat er door hun hoofd gegaan is doorheen die vele uren wachten.

Het is een uitzonderlijke ervaring voor de wachters alsook voor het publiek. Een gebeurtenis die bij blijft en waar ze met eergevoel op terug kijken, “ik was erbij”. De wachteditie brengt deze panorama’s en interviews bij elkaar. Een overzicht van de verschillende steden, verschillende landen die mee gewacht hebben.

PRAKTISCH

DE WACHERS

Iedereen kan wachten. Alleen is het niet evident om wachters te vinden die zich een bijna een dag willen vrijmaken. Toch willen we er niet van afstappen om met vrijwilligers te werken. Mensen moeten zich engageren uit interesse. De vrijwillige inzet en persoonlijke motivatie maakt het project sterk voor zowel het publiek als de wachters zelf. Iedereen heeft zijn eigen beweegredenen en zijn eigen verhaal hoe hij met het project heeft kennis gemaakt. Voor een groep wachters die elkaar niet kennen is dat hét gespreksonderwerp, breekt dit het ijs.

De keuze van de doelgroep

Eerst moet er in samenspraak met de uitnodigende organisatie beslist worden op welke doelgroep de zoektocht naar vrijwilligers zich richt.

- **Iedereen wacht**

Wanneer de doelgroep niet gespecificeerd wordt en iedereen dus kan deelnemen. Men kan kiezen om deze differentiële groep als een geheel op te stellen of om de wachters ter plaatse te groeperen. Bijvoorbeeld op een locatie een groep ouderen en een groep jongeren die elkaar contrasteren of hen te verspreiden op verschillende locaties en op één plein een groep vrouwen en op een nabij gelegen locatie een groep mannen...

- **Een specifieke doelgroep**

De specificatie beperkt zich tot leeftijd en geslacht. Sociaal of raciaal onderscheid kan niet als criterium gelden.

De mogelijkheid van een bepaalde doelgroep dient voorgelegd te worden aan het zoekteam om de omvang te kunnen inschatten van het aantal mensen dat zij denken te kunnen verzamelen.

De zoektocht naar wachters

- Naargelang de samenstelling van de groep gebeurt dit met een aangepast zoekteam. We gaan ervan uit dat het zoekteam aangevuld wordt met mensen van de uitnodigende organisatie, aangezien zij over eer beter netwerk beschikken in de stad of omgeving van de performance.
- De zoektocht start één tot twee weken voor de dag van de performance. We spelen bewust kort op de bal om de periode tussen het eerste persoonlijke contact en de effectieve performance te beperken.
- De wachters krijgen vooraf nog een briefing toegestuurd met alle nodige praktische informatie. Er is één centrale contactpersoon die alle vragen en bezorgdheden van de wachters kan beantwoorden.

DE LOCATIE

Leentje Vandenbussche kiest in samenspraak met de organisatie de locatie van de performance.

Ook hier bestaan diverse keuzemogelijkheden.

- **Op één locatie**

Indien er op één locatie gewacht wordt, wordt er een esthetische publieke plaats gekozen. Als richtlijn geldt dat we een grote groep wachters trachten te verzamelen en dat de performance plaats vindt op de plaats en het hoogtepunt van publieke passage.

- **Op meerdere locaties**

Wanneer er gewacht wordt op verschillende locaties wordt het wachten vanuit diverse standpunten belicht. Daarbij trachten

we de stad of een deel van de stad te transformeren tot een wachtplatform door op verschillende locaties en wisselende tijdstippen te wachten.

Dit vereist een intensievere aanpak in de zoektocht naar wachters. De doelgroep wordt ook iets ruimer omdat de performance kan plaats vinden op verschillende tijdstippen en zelfs dagen. Hierdoor krijgen de wachters ook de mogelijkheid om een persoonlijk wachtparcours uit te stippelen.

HET WACHTEN

De wachters worden ontvangen op de centrale uitvalsbasis die de organisator ter beschikking stelt. Ze worden verwelkomt met een hapje en drankje. Er volgt een introductiegesprek door Leentje Vandenbussche over het project en Beckett en vervolgens worden ook spelregels, richtlijnen en medewerkers van de performance voorgesteld.

- **Het verlaten van de groep**

Wat gebeurt er als een performer het wachten moe is? Wanneer het geometrische patroon verbroken wordt schuiven de wachters door om de structuur te behouden.

Sommige performers verwittigen vooraf dat ze op een bepaald ogenblik moeten vertrekken. Het tijdstip wordt niet aan de anderen meegedeeld, secuur wordt deze performer verwittigd en kan de groep verlaten. Als iemand moet plassen verwittigt deze een van de medewerkers en begeleiden hem/haar naar het nabij zijnde toilet waarna de performer weer kan instappen.

- **Fysieke ongemakken**

Lang op één plek staan is voor jong en oud een fysieke uitdaging. In de meeste gevallen vinden de wachters na een tijd een manier om hiermee om te gaan. In de voorafgaande briefing krijgen ze ook enkele praktische tips en wijzen we hen op aangepaste kledij, goede bescherming tegen de zon.

Bij het invullen van de deelnemersformulieren wordt er ook gepolst naar fysieke ongemakken. Hiermee wordt rekening gehouden. Wanneer mensen onwel zouden worden, worden onmiddellijk de nodige maatregelen getroffen.

Ter plaatse worden klapstoelen voorzien en er wordt ook water en zonnecrème aangeboden.

- **Het einde van de performance**

Er wordt vooraf niet meegedeeld wanneer het wachten eindigt. De performance wordt afgesloten door een orgelspeler (trompettist) die een stuk brengt gebaseerd op de *Hapax Legomenon van Wachten op Godot*.

De performers worden begeleid naar de uitvalsbasis. Bij een drankje worden interviews afgenomen en de wachters krijgen de mogelijkheid hun ervaringen uit te wisselen.

HET TEAM

- Leentje Vandenbussche: artistiek verantwoordelijke
- Helga Baert: productieleiding
- Marianne Hommersom: fotograaf
- Clara Hermans: camera
- Herman De Roover: orgel

Het team wordt steeds aangevuld met één of meerdere medewerkers van de organisatie die meewerken aan de zoektocht naar de wachters, contact met de stad en overheidsdiensten en het ontvangen van de wachters.

.

Een van de toeschouwers vroeg me na de voorstelling om de bedoeling van het project uit te leggen. Hij stond er op, dus ik deed mijn best het kort te kaderen. “Zoiets” eindigde ik bang afwachtend. Zijn gezicht begon te glunderen en na een korte stilte zei hij “Dat is exact wat ik ervaren heb, bedankt om het te verwoorden.” Waarop hij me nogmaals dankte voor de voorstelling en mij op mijn beurt met verstomming geslagen achter liet.

O, FRESHfestival Buda, 28 mei 2010

.

Welkom bij [o], [oh] of cirkel, zoals u wilt.
We bieden u een buffet van Alles aan.
Kiest u ervoor om selectief uw bord te vullen
of meteen voor de volle lading te gaan?
Alles is mogelijk. Alles is goed.

Niets lijkt onmogelijk
terwijl Alles vanzelfsprekend lijkt te bestaan.
We zijn in alles, we doen van alles.
Het is voor ons voldoende te weten
dat het groter geheel bestaat,
naast ons kleine alles dat al wat ons belangt omvat.
We trekken veelal een fictieve grens tussen beiden
omdat *ons* alles reeds complex is.
Maar even het vizier opentrekken,
is verrijkend, zelfs aangenaam.
Daarom stelt *O* alle middelen in werking,
om in dialoog te gaan
tussen ons kleine alles en het grote ALLES.

VERLOOP

De toeschouwer ontvangt bij reservatie een korte vragenlijst. Op de avond zelf verzamelt iedereen in het meetingpoint. GSM's en horloges worden weggeborgen en in ruil ontvang je een MP3-speler. Leentje Vandenbussche geeft een korte introductie en legt het gebruik van de MP3-speler uit. In groepjes van drie (samengesteld op basis van leeftijd, geslacht, geboortedatum, lengte,... m.a.w. een classificatie op basis van de vragenlijst) word je opgehaald door een chauffeur en naar een wagen gebracht die buiten op je wacht.

Op de Mp3 spelers staan zo'n 100 tal tracks. Alle geluidsfragmenten bieden een andere insteek op Alles. Je krijgt de vrijheid in handen om je eigen voorstelling auditief samen te stellen.

Zappend of trouw luisterend, rijden we via verschillende trajecten uit de stad naar een afgelegen terrein. In de rust van de vrije ruimte -met een weids uitzicht-, komen alle wagens van *O* terug samen. Ze cirkelen rond een onbenoemd, leeg centrum. Je ziet je partner, je vriend/vriendin in een andere auto, maar slechts in een glimp want het ronddraaien stopt niet.

Het contrast tussen de keuzemogelijkheden van de MP3 en je gedwongen aanwezigheid in de traag rondcirkelende wagen, werkt vervreemdend. Enkele choreografische interventies versterken dit gevoel, bv. de wagens stoppen, laten de ruiten zakken, sluiten deze weer en vervolgen het parcours. Een andere kijk op de ruimte rondom, een moment van stilstand alvorens de *carroussel* weer aanvangt.

Wanneer de nacht gevallen is, verlaten de wagens in karavaan het afgelegen terrein en rijden ze terug naar het meetingpoint. Daar wacht hen een drankje en kunnen ze met hun mede-inzittende of met hun initiële partner en zijn of haar mede-passagiers de ervaring van *O* uitwisselen.

In spreektaal is Alles niets ongewoons. (Zeggen we niet dagelijks dat alles goed gaat?) Vanuit een groter perspectief echter, lijkt het de grootste onzin. *O* situeert zich in deze tweespan. De toeschouwer heeft enerzijds de vrijheid zijn/haar voorstelling auditief zelf samen te stellen. Anderzijds nemen ze niet plaats in de veilige theaterzaal maar zitten ze 'vast' in een *carroussel* in de rust van het platteland tot de zon van het toneel verdwenen is. Een dialoog tussen de keuzes die we constant maken binnen *ons kleine alles* en het dwingende onvatbare Alles.

Daarom is *O* -zoals de titel reeds laat vermoeden- niet één insnede op alles, maar een format dat een veelheid aanbiedt. Een individueel parcours met artistieke ingrepen die de dialoog op het scherp van de snee houden. De vragen aanwakkeren. Stil doen staan bij het Alles waar we tenslotte allen in zijn.

O is de tweede en sluitende performance van *Alles en Niets*. Net als *Beckett op zijn plaats* (het eerste luik- niets) is deze alles-omvattende voorstelling een individueel overstijgende ervaring. Door de multipliciteit van de persoonlijke ervaring blijft een waarheid/moraal uit. Of je nu kiest om track na track te beluisteren, te zappen of voornamelijk in gedachten verzonken de impressies van buitenaf op je te laten inwerken, iedere rit is valabel. Het zijn de individuele ervaringen en invullingen van de toeschouwer die het werk vervolledigen.

Duur: +/- 120 minuten ° Capaciteit: 60 toeschouwers/voorstelling

CONCEPT

De voorafgaande grafische studies in combinatie met een veelheid aan literatuur, film en gesprekken, maakten de kernideeën van *O* helder. Ten eerste de discrepantie tussen spreektaal 'alles' (het alledaagse alles) en het existentiële Alles (het onvatbare Alles). Daarnaast de zinvolheid om -ondanks de onmogelijkheid- bij Alles stil te staan. Het bewustwordingsproces dat Alles maakt, dat wij zijn wie we nu zijn. (Niet alleen tijd, maatschappelijke en sociale factoren maar ook het op eerste zicht futiel lijkende elementen als televisie-programma's of dagelijkse routines.) En tot slot de vorm, de cirkel, die zowel in het grafisch werk onbewust als later door studie bewust centraal kwam te staan.

O is een insede op Alles (vandaag) op twee niveau's. Enerzijds *ons alles* getriggerd door de 100 audio fragmenten op de MP3-speler. Anderzijds wordt het *grote Alles* voelbaar gemaakt door de cirkelbeweging die de auto's maken in het open landschap. De dialoog tussen beide ontstaat door de herhaling en de tijd die ieder voor zich krijgt in alle intimiteit.

Alles, omgaan met veelheid, de MP3 speler.

Alles is voortdurend in beweging. "Niets is, alles wordt," aldus Nietzsche. Bijvoorbeeld in de geschiedenis, worden mensen geboren, sterven mensen, staten ontstaan, diersoorten sterven uit, mensen vinden nieuwe dingen uit die de oude overbodig maken,... Ook in het heelal draait de aarde om de zon, botsen kometen, branden sterren op in de dampkring,... In een mensenleven worden we geconfronteerd met het komen en gaan van mensen, plaatsen, jobs, huizen, huisdieren, kennis, liefde,...

Alles staat nooit stil. Alles is altijd Alles, maar op ieder moment anders. Daarnaast stelt Vandenbussche ook dat de inhoud van Alles steeds meer wordt. De geschiedenis wordt steeds omvangrijker en deze ontwikkelingen zijn bepalend voor de manier waarop Alles vandaag er nu uitziet.

Maar ook in ons persoonlijk leven staat Alles nooit stil. Niet alleen *moeten* we denken aan werk, familie, vrienden en onszelf. Daarnaast wordt ook verwacht dat ons interieur ordelijk en modern is, dat we op de hoogte zijn van de wereldproblematiek en veelal ook de roddelpers. En als ultieme gastheer/vrouw, is het gepast om ook nog een ruime ervaring te hebben in Jamie Olivers kost. Dat had je maar moeten inoefenen tussen het ophalen van de kinderen, de boodschappen, het huis onderhouden en je werk dat meestal

's avonds ook nog op het menu staat.

Dit lijkt een persiflage maar mits hier en daar enkele aanpassingen is het ongetwijfeld op velen van toepassing. We leggen deze druk onszelf steeds meer op. Bovendien krijgen we niet alleen in onze eigen habitat een hoop impulsen en verwachtingen, de impact van o.a. media en reclame is een overduidelijk voorbeeld van hoe *ons alles* de laatste decennia een steeds vollere emmer geworden is.

Wat echt belangrijk is, staat denkbeeldig onderaan het lijstje 'to do's'. Maar voor je alles kon schrappen, staat er weer afwas, komen er toch nog vrienden eten, bellen ze van het werk dat er toch iets is tussengekomen en of je even...

Door de drukte missen we veel dingen in onze eigen omgeving, maar ook in de ruimere context scheren we het stille (niet per se onbewegende) en het onderhuidse veelal voorbij. Belangrijke lagen van Alles gaan hierdoor verloren. Zonde, omdat ze wel een grote impact op ons hebben.

Op de MP3-speler staan 100 audio-tracks die elk een fractie van Alles aankaarten. In geluidsfragmenten, tekst of interviews wordt het alledaagse opgeroepen (bv. tandenpoetsen, samen koken, twee grappentappers op café,...) de grotere dingen des levens (bv. de eerste woordjes van een peuter, de dood, omgang met lief en leed) en het (on)zichtbare (bv. een gedetailleerde beschrijving van de straat, het geluid van de zee getiteld 'de Stille Oceaan', vechtende kakkerlakken,...). De actualiteit (van vroeger en nu), een cassette opname van een oude man die 20 jaar terug Alice Nahon reciteerde, Buddha de strip, een choreografe die het lichaam kadert, Cold Play die Vida la Vida brengt op een festivalweide met 80 000 meezingenden, woordspelletjes (duidend op het verschil spreektaal-taal) als alle boeken met het woord 'Alles' in de titel, een overval in de Nieuwstraat van Brussel, Steve Jobs die speeched op de einddiploma uitreiking van Stanford University. En dit schetst slechts één vijfde van het totale pakket.

In totaal zijn de audiotracks goed voor ongeveer 30 uur luisterplezier. Het lijkt wat overdreven voor een rit die om en bij anderhalf uur duurt. We maakten echter een bewuste keuze voor honderd mogelijkheden om net die veelheid te benadrukken. Het is een staalkaart van de alledaagse veelheid die ons niet vreemd is maar die ons soms (on)bewust téveel is.

We opteerden voor MP3-spelers zodat iedere toeschouwer het kleine alles in eigen handen zou hebben. Niemand luistert mee, niemand vraagt of dat langer op mag of dat eindelijk af mag. Je kiest zelf wat je met die veelheid doet, wat voor jou op dat moment belangrijk lijkt of is. *Alles is mogelijk. Alles is goed*. Of je nu zapt of luistert of enkel van het landschap wil genieten, sowieso mis je van alles. De vraag is dan ook, binnen deze artificiële context, of dat altijd zo erg is?

De MP3-speler benadrukt zowel de verantwoordelijkheid van iedere keuze die je maakt, als de relativiteit ervan. Terwijl dit in de wagen een individueel proces is, wordt dit op het eind terug collectief. Na afloop wisselen de deelnemers uit en krijgen ze van elkaar te horen wat ze gezien (die fazant?) of gehoord hebben.

Alles, een oneindige beweging.

Alles wat is, is vergankelijk: het ontstaat en verdwijnt in een cyclisch en onontkoombaar proces van reproductie. Daarbij is Alles een nieuwe, unieke combinatie van factoren, zodat zelfs de dingen die terugkomen steeds anders zijn. Bijgevolg is Alles een cyclische, maar nooit identieke beweging. Dus Alles is niet, maar wordt, komt en gaat.

Een cirkel is een lijn, en in die zin een grens met wat buiten de cirkel ligt, maar tegelijkertijd is een cirkel onbegrensd, omdat hij geen begin- en eindpunt heeft, en dus eindeloos is.

In een cirkelvormige beweging heeft Alles belang, want Alles is

verbonden en heeft impact op Alles. De oneindig draaiende beweging bepaalt dus niet alleen het absurde, onontkoombare van het bestaan, maar ook het belang van iedere schakel in dit bestaan, ieder moment, Alles wat wordt.

Dit logische maar abstract gigantisch mechanisme rondom, staat in schril contrast met de keuzes die we in eigen handen hebben binnen ons alles. In **O** is dat niet anders. Hoe vrij de toeschouwer ook is in omgang met de MP3-speler, zo dwingend beleeft hij/zij de structuur van de voorstelling. Enkel het einduur wordt bekend gemaakt. Het gegeven auto's, en het rondcirkelen op de *carroussel* komt bij verrassing en biedt weinig opties.

We kiezen een traject, een bestemming, en bepalen de timing van de voorstelling. Maar overigens verschilt iedere voorstelling omdat we allen onderhevig zijn aan het grote onvatbare Alles. Is er een wegomleiding en staan er enkele wagens strop? Zal zon of regen ons verrassen? Land een vlucht wilde ganzen net daar en dan? Etcetera.

Alles, de car-rousel

De dag van vandaag zijn wij meer dan ooit mobiel. Hét symbool van die persoonlijke mobiliteit is wel de auto. Samen met het succes van de auto, groeide een netwerk van wegen, markeringen, borden, en een wetgeving; allen onder de leus: Veilig vooruit! Het is een individuele en collectieve actie met als vooropgesteld doel: efficiënt en snel 'terug zijn'. Want of we nu voor een lange of korte tijd weg zijn, we keren doorgaans altijd terug naar het initieel vertrekpunt.

De auto is niet alleen massaal aanwezig in het landschap, we lijken er ook dwangmatig behoefte aan te hebben. Stelselmatig is de wagen meer geworden dan een vervoermiddel, het werd een mobiele-habitat.

Alles zit erin. Niet alleen wat je nodig hebt of had, maar ook je kennis, herinneringen, verlangens, zorgen, plannen,... Kinderen en ideeën worden geboren in de wagen. Problemen worden geformuleerd, oplossingen worden gevonden. En dat alles terwijl je rijdt van bestemming A naar B. Terwijl je wacht in de file, terwijl je de verkeersomleiding volgt, terwijl je van familie naar werk gaat, van de ene rol naar de andere. In deze verplaatsing van de ene omgeving naar de andere is de auto een buffer, een wachtzone die tegelijk functioneel is en past binnen onze individuele visie van vooruitgang.

Met **O** willen we niet het gebruik van de wagen promoten, daarvoor rijden we tenslotte té vervelend traag. Maar we willen wijzen op de ruimte die de wagen (en mobiliteit algemeen) inneemt. In dat opzicht is het net zoals het "wachten" bij *Beckett op zijn plaats* een dagelijks gegeven dat we terug in zijn naaktheid doen beleven. Je gaat altijd vooruit. Je kijkt rondom. Je bent existentieel alleen. Je bent niet alleen. Je krijgt – zonder al te diep achter het stuur in gedachten verzonken te zijn- tijd voor jezelf.

Om die persoonlijkheid te bewaren hebben we resoluut gekozen om met vrijwilligers en hun eigen mobiele habitat te werken. Het interieur van de wagen en al dan niet bijhorende prullen, de chauffeur en het model van de wagen zelf, maken deel uit van de scène van **O**. Ze bieden een gastvrijheid, die toch wel sterk verschilt met bijvoorbeeld een taxi.

Het rijden in normale omstandigheden (van meetingpoint tot aan het parcours) staat in schril contrast met de vervreemding die optreedt bij aankomst op de *carrousel*. "Wat doen we hier? Hier is niets. Is dat het?" De leegheid van deze teleurstellende attractie voor volwassenen wordt echter bijna naadloos en natuurlijk ingevuld met een onmetelijke volheid. Daarom is het moment (valavond), de locatie (het open verre zicht), de snelheid (10-15km/h), de choreografische interventies en de prikkels op de MP3-speler, zo belangrijk. Omdat de monotone herhaling het kleine, groot maakt. Het afwezig, aanwezig.

PRAKTISCH

DE ENQUÊTE

Bij reservatie voor O, krijgt de toeschouwer (per mail of post) een enquête. In de enquête staan enkele korte vragen als geboortedatum, lengte, lievelingskostje,... Op basis van deze gegevens zoeken we gemeenschappelijke delers die toeschouwers verbindt. (Zo vermijden we dat men enkel met kennissen in de wagen zit.)

HET MEETINGPOINT

O is zowel een individuele als een collectieve ervaring. We starten in intieme kring met uitsluitend O-publiek, in het meetingpoint met bar. Deze locatie is, net als de stad en de open ruimte, een volwaardig onderdeel van de performance.

De toeschouwers komen naar het meetingpoint. Bij de ticketcontrole wordt gevraagd of de enquête reeds ingevuld werd, zo niet, wordt hen een formulier aangereikt. Daarna worden ze doorverwezen naar de MP3-desk, waar de tijd (horloge en gsm) omgeruild wordt voor een MP3-speler. Als alle toeschouwers deze stappen doorlopen hebben, start de introductie. Leentje Vandenbussche heet hen van harte welkom, geeft een korte uitleg van O, legt het gebruik van de MP3-speler uit en wijst (op basis van een gemeenschappelijke eigenschap van de enquête) drie toeschouwers toe aan een chauffeur. Waarop de chauffeur de toeschouwers verder begeleidt.

AUDIO

Voor de voorstelling voorzien we 60 MP3-spelers met 100 audio-tracks. De voertaal is momenteel voornamelijk Nederlands, maar doorheen de verschillende speelplaatsen zal de taalkeuze uitgebouwd worden.

- **Nieuwe audio-tracks, eigen aan de stad van de speelplaats**
We plannen minimum vijf nieuwe audio-tracks per speelplaats. We spelen in op de taal maar ook op de omgeving. We werken dus aan vertalingen van reeds gebruikte teksten, als ook aan variaties op bestaande tracks.
- **MP3-speler**
De MP3 spelers van O zijn handig in gebruik. Niettemin is het niet voor iedereen evident om met een MP3 speler te werken. In het meetingpoint wordt het gebruik van het toestel stap voor stap uitgelegd. Daarnaast worden alle chauffeurs vertrouwd gemaakt met de MP3-speler en voorbereid op eventuele vragen. Iedere wagen beschikt over een reserve toestel.

HET PARCOURS

- **De locatie**
Vereisten van de locatie
 - Open zicht (landelijke omgeving)
 - Omtrek van het parcours tussen 1 à 2 km
 - Max. 20 km van het meetingpoint
 - Stevige ondergrond parcours (geen aarde weg)

Maatregelen voor de voorstelling & repetitie op de locatie

- Het parcours wordt in wijzerszin gereden
- De gemiddelde snelheid is 10-15 km/h.
- Er zijn 2 choreografische interventies waarbij alle wagens halt houden.

. Hiervoor dienen er afspraken gemaakt te worden met de politie en de buurtbewoners.

. Bij voorkeur wordt doorgaand verkeer omgelegd gedurende repetities & voorstellingen. Indien dit niet mogelijk is, zullen de automobilisten het parcours in wijzerszin met aangepaste snelheid, mee afleggen om hun bestemming te bereiken.

. Er dienen voldoende medewerkers en signalisatie te worden voorzien aan de toegangswegen van het parcours.

. Voetgangers, fietsers en kleine bromfietsen zorgen niet voor belemmering tijdens repetities en voorstellingen en kunnen het parcours blijven betreden.

• **Auto's en chauffeurs (vrijwilligers)**

Vereisten vrijwilligers

- In het bezit van een geldig rijbewijs en rijervaring (min. 2 jaar).
- Een wagen ter beschikking hebben met 5 zitplaatsen en elektrische ramen (min. vooraan).
- Beschikbaar voor de briefing, repetitie, try-out en de voorstellingen.
- Bij voorkeur woonachtig in de omgeving van de speelplaats.

Te voorzien door de organisatie

- Vrijwilligersvergoeding voor repetitie, try-out en de voorstelling.
- Drank en versnaperingen tijdens en/of na de repetities.

zoektocht vrijwilligers

O is geen taxi-service maar een voorstelling waarbij de chauffeur een belangrijk aandeel speelt in de begeleiding van de toeschouwers. De vrijwilligers worden vooraf gebriefd en we voorzien twee repetities voor een eerste try-out met publiek.

De databanken of vrijwilligers van de speelplaats worden als eerste geraadpleegd. Daarnaast doen we ook graag beroep op gepensioneerde professionele chauffeurs, het verenigingsleven, buurtcentra, etc. van de desbetreffende stad.

CAPACITEIT: FLEXIBEL

O is flexibel. Bepalend zijn het aantal wagens en chauffeurs. Daarnaast zijn er uiteraard voldoende MP3 spelers nodig. (1/persoon + 1reserve/wagen => 3 toeschouwers = 4 MP3 spelers per wagen). We beschikken momenteel over voldoende MP3's voor 45 toeschouwers/ voorstelling. Het intiem karakter van deze ervaring is van belang. Niet alleen in de wagen, maar ook bij de uitwisseling achteraf. De toeschouwers beleven tenslotte de voorstelling met drie vreemden (2 andere toeschouwers – op basis van een gemeenschappelijke eigenschap, zie enquête- en de chauffeur).

DUUR: OPTELSOM VERSCHILLEND/ LOCATIE

De voorstelling vindt plaats in de openbare ruimte en speelt in op het gegeven 'tijd'. Het is van belang dat de auto's in wijzerszin rijden (in tegenstelling tot de wetgeving op rotondes) en dat de voorstelling plaats vindt van licht, valavond naar duisternis.

De auto's komen aan wanneer het nog licht is en rijden weer weg wanneer het na zonsondergang donker geworden is. Het aanvangsuur van de voorstelling wordt dan ook bepaald door de zonsondergang. Het parcours zelf neemt ongeveer één uur in beslag.

De introductie en ontvangst op het meetingpoint duurt 30 minuten. Samen met de rit (heen en terug) van het meetingpoint naar de locatie neemt O ongeveer 2 uur in beslag.

De voorstelling kan om deze reden slechts 1 maal per dag plaats vinden.

HET TEAM

- Leentje Vandenbussche: artistiek verantwoordelijke
- Helga Baert: productieleiding
- Joris Van Damme: audio technicus
- Marianne Hommersom: fotografe

Het team wordt steeds aangevuld met één of meerdere medewerkers van de organisatie die werken aan de zoektocht naar de chauffeurs/ locatie, contact met de stad of andere overheidsdiensten en bij de communicatie met de buurtbewoners en chauffeurs.

Alles en Niets EXPO

.

Subliem. Hier valt de puzzel helemaal in elkaar.

*Een chauffeur van O, bij bezoek aan de expo
op FRESHfestival Buda, mei 2010.*

.

OVERZICHT

NIETS

De Hapax Legomenon van Wachten op Godot.

- Boek + legende (A5)
- Partituur - Notenbalk op 3,11 cm (A4)
- Orgelpartituur- Notenbalk op 11 cm (A4)
- Orgelboek - op 13,5cm
- Audio - 02:57

Hapax Legomenon is een oud-Griekse term voor ‘wat gezegd wordt’. Ieder woord komt maar één keer voor. Wanneer het voor de tweede maal in de tekst verschijnt (in deze bewerking) krijgt het een witte kleur, waardoor de bladspiegel behouden blijft. Naar gelang de pagina's doorheen het boek leger worden, vult de alfabetische index achteraan het boek. Een bundeling van alle woorden die Beckett gebruikte in de Nederlandse vertaling van zijn meesterwerk *En attendant Godot*.

Beckett was zeer kieskeurig met zijn woordenschat. Er mocht geen woord teveel staan. Daarom koos hij ervoor (vanaf 1947) om in het Frans te schrijven i.p.v. zijn moedertaal Engels. Welke woorden zijn precair om de eindeloze leegte en volheid in zijn werk gestalte te geven? ‘Sterk’, het woord dat als laatste, voor de eerste keer aanbod komt. Of het woord waarmee de alfabetische woordenlijst eindigt: zwijgen.

Leentje Vandenbussche voegde een kleurencode toe aan deze oude oefening. Een legende van 9 woorden of zinnen die voor haar van belang waren in zijn tekst en in haar reis naar Santiago Compostella. Pauze, hoed, boom, ‘Ik ga weg’, help, schoen, ‘Laten we gaan’, ‘Ik weet het niet’ en ‘We wachten op Godot’. De woorden verdwijnen ook na de eerste maal maar de gekleurde balkjes houden stand op de transparante pagina's.

De overgebleven structuur spreekt tot de verbeelding. Vandenbussche zette deze om in partituurvorm, een quasie schematisch overzicht van *Wachten op Godot* in drie pagina's klassieke notenbalk. Daarnaast maakte ze op basis van de *Hapax Legomenon* een muzikale uitvoerbare versie voor draaiorgel. Ieder enig woord is een klank. Een 3 minuten korte grafische compositie van *Wachten op Godot* in 2 bedrijven. Van alles (in klank) naar niets.

In voorbereiding:

- **The Hapax Legomenon of Waiting For Godot.**
Op basis van de originele vertaling van Samuel Beckett.
(Boek, partituur, orgelpartituur en uitvoering.)
- **L'Hapax Legomenon d'En Attendant Godot.**
Op basis van de originele tekst van Samuel Beckett.
(Boek, partituur, orgelpartituur en uitvoering.)
- **LP productie van beide opnames.**

Van Niets naar Alles

M², in gesprek met Leentje Vandenbussche.

Interviewer: Lucas Van der Vorst

DVD (+/- 50 min)

In voorbereiding: Engelstalige ondertitels.

Ik heb het trachten te begrijpen.
Ik heb het trachten te omvatten.
Ik heb het trachten te ervaren.
Alles...

Alles faalde.
Hoewel ik het woord dagelijks hoor en gebruik en als vanzelfsprekend begrijp.
Hoewel ik perfect kan opsommen wat in mijn handtas zit of op de tafel ligt.
Hoewel ik eigenlijk altijd deel uit maak van alles en dus niet anders kan dan het te ervaren.

2 woorden lijken het.
Het ene onbereikbaar, intrigerend,
geladen in zijn veelheid.
Het andere, gewoon, gewoon praktisch.
Evenredig aan elkaar.
Fascinerend t.o.v. elkaar.

Over een onderwerp gesproken.

Reflectie van Leentje Vandenbussche na haar onderzoeksperiode ‘Alles’

Hoe een brein werkt.
Een kunstenaar zijn taal zoekt.
Hoe ambacht een middel wordt.
Een mens probeert te begrijpen.

De onderzoeksmethode van Leentje Vandenbussche leunt aan de waanzin. Aan de hand van verschillende monnikenwerken zocht ze naar een houvast in de wijdse onderwerpen alles en niets. Gedragen (/onderworpen) door een isolaat, monotome ritme leveren haar onderzoekstudies intrigerende resultaten. Een fascinerende kijk op alles en niets, een blik achter de schermen van de performances.

Vandenbussches aanwezigheid is een noodzakelijke sleutel in de presentatie van het grafische onderzoek. Daarnaast biedt het een rustig moment om in dialoog te gaan met de maakster zelf.

ALLES

Trivial Pursuit van Alles - 6 wereldkaarten

- Ruimten rondom, Georges Perec
 - Tractatus logicus philosophicus, Ludwig Wittgenstein
 - Het groot nederlandse hedendaags woordenboek, de letter 'A', Van Dale
 - Dinsdag 24 februari 2009, De Standaard
 - Robinson Crusoe, Daniel Defoe
 - Godverdomse dagen op een godverdomse bol, Dimitri Verhulst
- (Opgevouwen tot A4, maximum grote 94,6 x 110-180 cm.)

In deze eerste onderzoeksfase bestudeerde Vandenbussche louter het woord zelf. Hoe vaak gebruiken we het woord 'alles'? In welke context? In hoever verschilt het gebruik bij literaire werken of een krant, in vergelijking met auteurs die bewust om gaan met het woord of de taal?

Alle pagina's werden nauwgezet geïnventariseerd en werden omgezet in een cirkeldiagram. Iedere pagina maakt deel uit van Alles en wordt weergegeven in het diagram. Als het woord 'alles' aanwezig was, kreeg deze bladzijde een extra punt. Zo verkrijgt je een grafisch overzicht van het aanwezige alles van ieder geraadpleegd werk.

Opmerkelijk was bv. het gelijklopend, veeltalig gebruik van 'alles' in existentiële zin bij D. Defoe en D. Verhulst. Wanneer er niets (meer) is of alles bereikt werd.

Alles op canvas - 2 wereldkaarten

- De Wereld
- Mijn Wereld

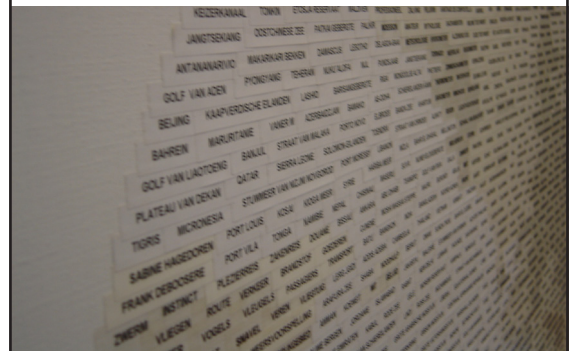
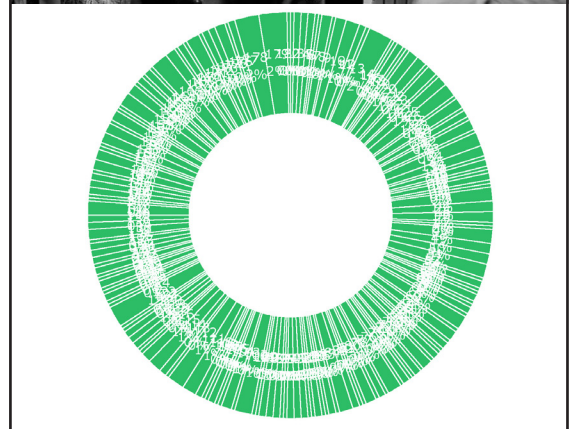
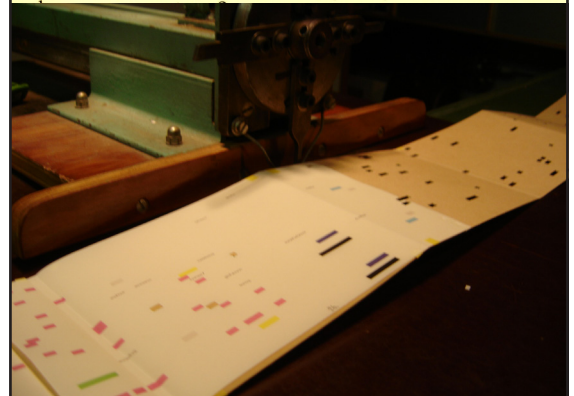
(Geprepareerd linnen op houten spanraam 180 x 180 cm.)

Een satellietfoto van de planeet aarde wordt geprojecteerd op een wit canvas. Met de Dymo (sticker-print apparaat) in aanslag begint het benoemen. Alles wat zichtbaar is (transparante stickers): groen, wolk, water,... Alles wat niet zichtbaar is, maar waarvan je weet dat het er is (papierwitte stickers): een dorp, een straat, Mac Donalds,... Associaties op wat er is (parelmoerleurige stickers): Columbus, pantoffel, uitgestorven dieren, Einstein... Ieder woord mag slechts een maal gebruikt worden.

Meer dan 10 000 woorden vullen de projectie van de aardbol. Meer dan 10 000 woorden vullen de contouren van Leentje Vandenbussche op het tweede canvas. Twee maanden lang heeft Vandenbussche intensief gestickerd om alles op de wereld en alles in haar wereld in woorden en reliëf om te zetten. "Het is als een puzzel. Iedere woord is van belang en hangt om die reden op die plek. Maar eens de puzzel af is, de witruimte vol, rest een diepe teleurstelling. Alsof je alleen het landschap/de woorden ziet buiten de puzzel i.p.v. de eindelijk vervulmaakte vorm."

De woorden staan allemaal volgens de gebruikelijke leesrichting maar hebben niet de rechtlijnigheid van een zin. Dat maakt dat iedere kijker zijn eigen lijnen, clusters, associaties maakt. Bijgevolg meer alles dan de (op eerste zicht) tekort schietende woordenmassa.

Landweg met een boom. Avond. Estragon zit op de grond en probeert zijn schoen uit te trekken. Woedend hij eraan twee handen slaakt kreten van inspanning. Uitgeput houdt rust hijgend. Begint dan weer opnieuw. Zelfde spel. Vladimir komt. veel mens. (Pause. (heftig)) Het heeft geen zin. (goed dichterbij. kleine, stijve pasjes, wijdebeens.) Dat ik ook geloven. (blijft onbeweeglijk staan.) me lang geleden tegen deze gedachte verzet zei, help, wees verstandig, je nog niet alles lacht tegelijk. Zo, (Estragon denkt over gesproken. Toen er) Zo,

PRAKTISCH

DE TENTOONSTELLING T.O.V. DE PERFORMANCES

De tentoonstelling is een volwaardige presentatie (evenwaardig aan de performances).

Een combinatie van de tentoonstelling en de performances is mogelijk maar omdat Vandenbussche deelneemt aan zowel de performances, als de tentoonstelling, kunnen zij niet op hetzelfde moment plaatsvinden.

Andere combinaties zijn mogelijk zo kan *Alles op canvas* als trigger aanwezig zijn in het meetingpoint van *O* of *Beckett op zijn plaats*.

Gezien ‘tijd’ een belangrijke rol speelt bij *Alles en Niets*, geldt dit ook voor de planning van het project. In samenspraak met de organisatie stellen we een geschikt en aangepast schema op.

OPBOUW/ LOCATIE/ OPSTELLING

Deze expo leeft, neigt naar het performatieve, is open en intiem.

Trivial pursuit van Alles en de *Hapax Legomenon* zijn gebruiksvoorwerpen. De toeschouwer moet ze kunnen voelen en er naar hartelust in bladeren en lezen.

De opstelling van de tentoonstelling is eenvoudig.

- Enkele tafels en stoelen, in een open aangename ruimte zijn een belangrijke vereiste.
- Een plasmascherm en (eenvoudige) audio-installatie voor het afspelen van de DVD.
- Een CD-speler met versterker en afstandsbediening voor het afspelen van *De Hapax Legomenon*.
- De canvassen zijn gemakkelijk op te hangen (op leeshoogte), de bijhorende beamers, vragen om wat richtwerk. De projecties dienen afgesteld te worden op de vorm van de canvassen. De beamers moeten aan en uit gezet kunnen worden en voorzien worden van een shutter.

Bij de tentoonstelling is de Leentje Vandenbussche steeds aanwezig. Ze verschaft de bezoekers van de nodige uitleg en bedient het technische materiaal. Er dient geen zaaltekst of verdere toelichting aangebracht te worden, Vandenbussche licht alle werken persoonlijk toe

Maximum aantal bezoekers in de ruimte: 15.

De uitleg wordt in het Engels, Frans of Nederlands verleend.

Duur opbouw +/- 2 uur.

HET TEAM

- Leentje Vandenbussche: artistiek verantwoordelijke
- Helga Baert: productieleiding

Het team wordt steeds aangevuld met één of meerdere medewerkers/techniekers van de organisatie.

